

Dankwoord

In 1999 stond er een vacature in de Volkskrant voor een anesthesioloog pijn behandelaar in het Academische Ziekenhuis Dijkzigt te Rotterdam (thans: Erasmus MC). Op dat moment was ik met veel plezier werkzaam in het St. Clara Ziekenhuis te Rotterdam. Toch was er iets dat prikkelde in die advertentie, namelijk een oude wens om een promotieonderzoek te doen.

Na aantreden in mei 2000 bleek dit al gauw een grotere stap dan aanvankelijk gedacht. Het vraagt zeker als je met niets begint veel ondernemerschap te komen tot een proefschrift. Het is dan ook alleen dankzij een groot aantal mensen in mijn omgeving dat dit gelukt is.

Allereerst Jan Klein, die mij het vertrouwen gaf om de positie van hoofd Pijn Behandelcentrum te mogen bekleden en de mogelijkheden heeft gecreëerd om de veelheid aan taken tot uitvoer te brengen. Beste Jan, jij bent ondertussen hoogleraar en afdelingshoofd Anesthesiologie geworden, hartelijk dank, het is een grote eer dat jij mijn promotor bent.

Het moment dat ik in het Pijn Behandelcentrum startte was ook het moment dat de farmacoloog Freek Zijlstra binnen de afdeling Anesthesiologie aantrad. In onze samenwerking is het belang van translationeel onderzoek duidelijk geworden. De clinicus en de basale onderzoeker konden vanuit verschillende achtergronden een nieuwe hypothese ontwikkelen rondom “neuroimmune alterations in the complex regional pain syndrome”. Via de stichting Algesiologisch Instituut Rotterdam werd een startsubsidie verkregen. Het vervolg van dit verhaal staat in dit proefschrift. Beste Freek, als copromotor heb jij mij aan de hand genomen tijdens mijn eerste stappen op het vlak van onderzoek. Ik dank je voor je rijke ideeën en vooral voor het enorme geduld waarmee je mij hebt begeleid. Ik denk dat ik niet altijd de gemakkelijkste promovendus was. Vooral door de vele andere verplichtingen was de aandacht niet altijd bij het onderzoek. Ik hoop dat we nog vele jaren samen onderzoek kunnen doen naar dit intrigerende ziektebeeld.

Stichting Algesiologisch Instituut Rotterdam, zeer geacht bestuur. Ik dank u hartelijk voor de stimulering van dit onderzoek via een startsubsidie.

De studenten geneeskunde Anke de Bruijn, Martijn Schoneveld, Janicke Kjaerness, Mirjam Westra en Feikje Wesseldijk hebben een belangrijke rol gespeeld in de praktische uitvoering van het onderzoek. Beste Anke, Martijn, Janicke, Mirjam en Feikje, hartelijk dank voor jullie bijdrage.

Ook de arts assistenten Anesthesiologie Martha de Bruin, Ayin Liem, Navin Ramdhani en Rick van der Weerd hebben in het kader van een wetenschappelijke stage binnen hun opleiding een bijdrage geleverd aan het onderzoek. Beste Martha, Ayin, Navin en Rick, hartelijk dank hiervoor.

Voor het ontwerp en de productie van de cupjes waarmee de blaren zijn gemaakt is de ondersteuning van Wim van der Bie en Anton van Caldenhove van de Medische

Instrumentatie zeer essentieel geweest. Beste Wim en Anton, hartelijk dank voor jullie inspanning.

De fysiotherapeut George Groeneweg heeft ons op weg geholpen met het “active range of motion” onderzoek. Beste George, mijn hartelijke dank.

Voor het onderzoek naar de toepassing van videothermografie is aanvankelijk in een pilot studie een grote inspanning verricht door Rob van Hulst, Ronald Braaf en Ed Vos van het Duik Technisch Centrum van de Koninklijke Nederlandse Marine en Henry Vrooman van de afdeling Radiologie alhier. Dit is een belangrijke aanzet geweest tot het verkrijgen van een subsidie voor een eigen videothermograaf. Beste Rob, Ronald, Ed en Henry, hartelijk dank voor jullie bijdrage.

Al snel bleek dat wat kwalitatief zichtbaar werd met de videothermograaf voor het toepassen binnen een onderzoekssetting eigenlijk in een kwantitatieve maat omgezet zou moeten worden. Het was de klinisch fysicus Sjoerd Niehof die een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het ontwikkelen van een rekenmodel voor kwantificering van videothermografische beelden. Beste Sjoerd, hartelijk dank voor jouw inspanningen voor dit proefschrift.

Voor de toepassing van anti-TNF was de ondersteuning van de internist immunologen, Martin van Hagen en Paul van Daele onontbeerlijk. Beste Martin en Paul, hartelijk dank voor jullie ondersteuning. Ook in de toekomst hopen wij een beroep te mogen blijven doen op jullie kennis en enthousiasme.

Voor de laboratoriebepalingen was er de ondersteuning van Albert van Toorenenbergen en Ingrid Garrelds. Zeer geachte collega's mijn hartelijke dank.

Voor de adviezen op het gebied van methodologie en statistiek hebben we gebruik gemaakt van consultaties bij Wim Hop, Dirk Stronks en Erik Boersma. Beste Wim, Dirk en Erik, hartelijk dank voor jullie adviezen.

Voor de correcties van het engels heeft de aanwezigheid van “native speakers” binnen de afdeling Anesthesiologie in de personen van Laraine Visser-Igles en Gail Scoones de leesbaarheid van het manuscript sterk vergroot. Beste Laraine en Gail hartelijk dank voor jullie inspanning.

Zeker wil ik vernoemen mijn collega's anesthesioloog pijnbehandelaar uit de periferie die bereid waren hun patiënten met CRPS door te verwijzen naar het Pijn Behandelcentrum van het Erasmus MC. Hierdoor was het mogelijk om in een relatief korte tijd voldoende patiënten te zien en te includeren in de uitgevoerde studies. Zeer geachte collega's, mijn hartelijke dank. Ik hoop dat we deze lijn kunnen continueren in de vervolgonderzoeken.

Tevens wil ik bedanken alle patiënten die bereid waren deel te nemen aan het onderzoek. Vaak geheel belangeloos, als investering voor de toekomst om nieuwe patiënten beter te kunnen helpen. Zeer geachte patiënten, mijn dank voor uw bijdrage.

Vernoemenswaard is zeker de inspanning van alle medewerkers van het Pijn Behandelcentrum van het Erasmus MC. Soms door directe betrokkenheid bij het onderzoek, maar nog vaker door het overnemen van klinische of andere taken zodat ik mij kon wijden

aan het onderzoek. Collega stafleden, arts assistenten, verpleegkundig pijnconsulenten, medewerkers van het secretariaat en de balie, allen hebben jullie een duidelijke bijdrage geleverd. Hiervoor mijn hartelijke dank.

Eén collega binnen het Pijn Behandelcentrum wil ik het bijzonder vernoemen, namelijk Tanja Hamm. Beste Tanja, samen met mij ben je uit het St. Clara Ziekenhuis meegekomen. Zonder jouw inspanningen was het Pijn Behandelcentrum niet geweest wat het nu is. Met name voor wat betreft het opzetten van de invasieve pijnbestrijding heb jij een enorme bijdrage geleverd en mijn handen vrijgemaakt, waarvoor mijn dank. Ik hoop nog lang met je te mogen samenwerken.

Kleine commissie, Prof. Dr. S.E.R. Hovius, Prof. Dr. P.A.E. Sillevius Smitt, Prof. Dr. R.J.A. Goris mijn hartelijke dank voor uw bereidheid plaats te nemen in de leescommissie.

Grote commissie, Prof. Dr. J.A.N. Verhaar, Prof. Dr. M. van Kleef, Prof. Dr. F.C.T. van der Helm en Dr. P.M. van Hagen mijn hartelijke dank voor uw bereidheid aanvullend op de kleine commissie plaats te nemen in de grote commissie.

Paranimfen, Robbert Jan van Krugten, collega anesthesioloog in het St. Clara Ziekenhuis en Hans Duvekot, collega gynaecoloog in het St. Clara Ziekenhuis en het Erasmus MC. Het is jammer dat het roken van sigaren sociaal steeds minder aanvaard wordt. Het heeft de basis gelegd voor het feit dat ik er trots op ben dat jullie mij bijstaan in de openbare verdediging van dit proefschrift.

Tenslotte wil ik het thuisfront bedanken. Lieve Janine, Lisa, Wouter, Stijn en Kristien, jullie zijn degenen die mij er steeds weer aan herinneren dat er meer is in het leven dan werken en promoveren. Dank je wel dat ik, ondanks dat het voor jullie niet altijd even gemakkelijk was, een oude wens heb mogen vervullen.